

Umrl je dne 12. junija t. l. naš pridni sotrudnik Leopold Podlogar, župnik v Gozdu nad Kamnikom. Sedem let nam je že opisoval početek in razvoj bivših kranjskih trgov, njih pridobljene pravice in prizadete jim krivice, njih zgrade in nezgode v mirnih in vihnih časih. Dasi je teh trgov 33, nam je vendar marljivi pisatelj že leta 1918. izročil ves rokopis. Nekaterim naročnikom »Vrtca« so se zdeli ti članki presuhoparni ali previsoki za mladinsko čtivo; spet drugi — iz učiteljskih krogov — so jih celo pogrešali in povpraševali, zakaj se redno ne nadaljujejo. Ubrali bomo srednjo pot, pa priobčili vsako leto zgodovino dveh trgov, kar jih še preostaja. Dolžni smo to rajnemu, ki je žrtvoval tem spisom obilo truda in časa in to izvečine vse za Bog plačaj! Gotovo je — pridružujemo se poročilu njegovega pogrebovca — da tudi to Podlogarjevo delo ni vseskozi neoporečno; saj vemo, kako oddaljen od sveta je bival in znašal v hribe knjigo za knjigo, odkoder je črpal in sestavljal. Toda tudi to delo je dediščina, ki bo mnogim prihranila mnogo truda ob zbiranju podrobnega gradiva za našo zgodovino. — Pokojniku večen mir in hvaležen spomin!

Papež Pij XI. in mladina. Zdaj v svetem letu sprejema papež vsak dan kar v skupinah romarje iz vseh dežel in narodov. Seveda se udeležujejo svetoletnih milosti in odpustkov tudi Italijani. Dne 11. februarja je bilo sprejetih od svetega Očeta več stotin oseb iz župnije sv. Lavrencija (rimska okolica). Med udeleženci so bili tudi otroci. Ko jih sveti Oče ugleda, se obrne proti njim, pa jim napravi kratko pridigo o važnosti najmanjše pa vendar največje knjige, katekizma, ki vsebuje za otroke, za očete in matere ter za vsakega človeka postavo božjo. Druge dobre knjige že tudi koristijo; nujno potreben in neizogiben je pa samo katekizem, ki vsakega uči, kaj je njegova prva in najvišja dolžnost: »Bogu služiti in dušo rešiti«.

Plačilo za dobro sestavljeno šolsko nalogo. V mestu Cleveland (države Ohio U. S. A.) so dobili vsi srednješolski učenci ob istem času enako pismeno nalogo: »Kaj bi naredil, če bi bil občinski svetovalec?« — Učencem, ki so jo najbolje pogodili, so dovolili malo zabavo, da so smeli priti v občinsko hišo in tam »igrati občinsko sejo«. Za župana treh ur je bil 14 letni učenec Harry Peebles; drugi so si razdelili posamezne posle... Pač ameriška vzgoja bodočih občinskih mož in starejšin!... Kaj sodite o nji?

Zopet tudi deca prizadeta. 20. marca je zavihral po srednjih pokrajinah Severne Amerike silovit vrtinec, ki ga imenujejo s španskim izrazom »tornado«. Taka vihra nastane ob mejnikih med hladnim ozračjem in med tropičnim podnebjem ter se vali naprej kakor širok pas z neznansko hitrico in s tolikim pritiskom, da vse uniči, kar zadene. Zadnji »tornado« ob reki Mississippi je tako divjal, da je v trenutku razrušil ne-le mnogo poslopij, da, kar mesta, uničil veliko polja, zahteval tudi na tisoče človeških žrtev. V vrtinec je prišlo tudi neko šolsko poslopje, ko je bil uprav pouk otrok. Vsi so bili pokopani pod razvalinami. Ubogi otroci, ubogi tembolj, ker jim ni bilo mogoče nič pomagati!... Ko smo se zamislili v nesrečo pod razvalinami umirajočih učencev in učenk, je primerno in umestno vprašanje, kaj bi mi storili, če bi se nam pripetila taka nezgoda?... Prvo in najpotrebnejše, kar more človek v takem slučaju storiti, je kesanje, in sicer popolno kesanje, kesanje iz ljubezni do Boga, ki smo ga z grehi žalili. Če ti, ljuba mladina, še ni dovolj jasno, kako se obudi popolno kesanje, ki celo velikega grešnika opraviči in spravi z Bogom — vprašaj svojega kateheta v šoli, pa ti bo razložil.

Modrost v pogovorih domačih in tujih.

Mlad.

Mlad je, kdor je zdrav.
Le enkrat si mlad.
Kdor je mlad star, je star mlad.
Mladi žele biti stari, a stari mladi.
Mlad deluj, a star svatuj!
Kar se mlad naučiš, to star vršiš.
Kar mlad seješ, to star žanješ.
Kar si mlad končal, boš star spoznal.
Česar se mlad naučiš, tega ne izgubiš.
Kdor noče mlad kopati, mora star gladovati.
Ko bi mladi vedel, stari mogel in lenuh hotel — bi se čudeži godili.
Mlad lažnik, dospel tat.
Mlad gospod — star berač.
Mlad tepen — star vzgojen.
Mlad in moder — ne najdeš nikoder.
Mlada kri mirno ne stoji.
Mlado se dá zravovati, staro se ulomi.
Igra se, kar je mlado, staro gode rado.
Mlad hrbet lupi, star piti kupi.
Ko so mladi godni, se razlete.
Mladi mesec ne svetí vso noč.
Mladi stopajo staršem na prste, stari na sree.
Danes mlad in čvrst, jutri prah in prst.

Drobiž.

Če bi tehtal vsak človek na zemlji 60 kilogramov, bi znašala teža vsega človeštva 90 milijard kilogramov; vso našo človeško revščino bi odpeljalo 120.000 tovornih vlakov po 50 vagonov. Vsa naša teža pa je komaj 66 bilijoninka teže zemlje. — Zapriva vse človeštvo v zaboj in dajva vsakemu človeku 1.7 m dolžine, 40 cm širine čez rame in 30 cm širine okrog prsi: zaboj bo samo 675 m širok, 1750 m dolg, 1 meter visok. O ti ubogi človek! — Če postaviva vse človeštvo na kvadratni prostor, bi znašala vsaka stranica samo 13 kilometrov in pol in bi torej avto ves ta prostor prav lahko obkrožil v eni uri. — Reciva, da ustaviva brzovlak, ki ima deset vagonov in vozi z brzino 70 km na uro: moč, ki

postane tedaj prosta, bi lahko zavrela 23.000 litrov vode in bi lahko dvignila vse Slovence (1 milijon) 10 metrov visoko.

Lisica in leoparda. Zadnjič je bilo v živalskem vrtu v Londonu veliko razburjenje. Neka lisica je zašla na nepojasnjen način v kletko leopardov. Naenkrat se je znašla pred dvema velikanskima leopardoma. Tako sta bila presenečena, da sta kar gledala. Ko sta se pa umirila, sta pa začela hudo pihati, in zdelo se je, da je lisici odbila zadnja ura. V smrtnem strahu je pa začela delati take skoke, da ji sicer zelo urna leoparda nista mogla blizu in jo je rešil strežaj s tem, da je odprl mala vrata, skoz katera je brž smuknila.

Žrtve džungle. V letu 1923. so v Britanski Vzhodni Indiji raztrgale zveri 3605 ljudi, kače so jih pičile do smrti 20.785. Tigri so raztrgali 1693 oseb, volkovi 835, leopardi 494, aligatorji 313, divji prešiči 119, medvedje 79, sloni pa poteptali 70. V istem času so uničili ljudje 23.911 zveri in 59.545 strupenih kač. Samo lovec Nenad Sind je ustrelil 18 bengalskih tigrov in 31 leopardov. Ta najboljši indijski lovec pravi, da bi se tudi trikrat večje število ubitih živali v džungli nič ne poznalo.

Martinček s tremi očmi. Angleška prirodoslovna družba je dobila za svoj prirodopisni vrt posebno redkost. To je skrajna redka vrsta martinčka, ki jo na Novi Zelandiji strogo ščitijo. Imenuje se »sphenodon«, ima pa na glavi še tretje oko, popolnoma pravilno. Martinček živi v luknjah, je zelo divji in roparski ter zada z ugrizom lahko resne rane. Hrani se z žabami, manjšimi sesavci in jajci.

Slovstvo.

Mali Lord. Roman. Angleško spisala F. H. Burnett. Poslovenil K. Pribil. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Cena broš. Din 24.—, v platno vez. Din 36.—. Ta povest sloveče angleške pisateljice je prevedena že prav v vse kulturne jezike, v slovenščino že dru-

gič. Vpliva tako blago na človeško srce, da jo odloži vsak čitatelj le s tihim sklepom, da hoče v življenju posnemati malega junaka te lepe knjige. Ne le vrelec užitka, tudi izvor dobrote in plemenitosti bo ta pripoved vsakemu olikanemu malemu in velikemu otroku našega naroda.

James Oliver Curwood: **Kazan, volčji pes.** Kanadski roman. Poslovenil P. V. B. Natisnila Jugoslov. tiskarna v Ljubljani. Založila Jugoslov. knjigarna v Ljubljani. Cena broš. izvodu Din 18, trdo vezanemu v platno Din 30. — To ni samo preprosta povest iz življenja lovcev in lovnih živali v severnih kanadskih pustinja, ampak eno največjastnejših del ameriškega slovstva, ki je prevedeno skoro v vse civilizirane jezike. Posebno bo še zanimalo mladino, ki je živo zavzeta za te vrste povesti.

1. Pravokotnik.

(Mija Petričeva.)

Besede pomenijo:

a	a	a	a	a
a	a	b	d	d
d	e	f	i	i
k	l	m	n	o
o	r	r	r	r
r	r	v	v	ž

1. roparsko žival,
2. versko knjigo moha-medanov,
3. ime reke,
4. poljski pridelek,
5. del telesa,
6. vrsto pesništva.

Črke v srednji vrsti ti povedo naslov Gregorčičeve pesmi.

2. Računska naloga.

Čevljar si najame pomočnika. Pogodita se takole: Za vsak dan, ko boš delal, boš dobil 10 dinarjev. Kadar pa ne boš delal, boš pa ti dal meni po 6 dinarjev za slednji dan.

Čez 80 dni pa je šel pomočnik v drugo službo. Napravila sta račun, in takrat ni bil mojster nič dolžan svojemu pomočniku, pomočnik pa mojstru ne. Povejte, koliko dni je pomočnik delal, koliko dni pa ne?

3. Posetnice.

Etbin Kvas

Stani Bevk

Beti Knavs

Kako je ime gospodarju, pri katerem služi ta gospod in z njim obe gosposdični.

4. Podobnica.

(Rešitev in imena rešilcev — ki se sprejemajo le tekom 10 dni po izidu lista — v prihodnji številki.) Objavijo se le imena rešilcev vseh zagonek.

Listnica uredništva.

Vanin: Vse preveč igračkanja z besedami:

Naša mucka
mucka — cucka
vsako miško
sne za piško itd.

Odrasel človek mora ugrabiti, kaj hočete povedati, mimo otroških oči gre pa taka pesem brez koristi. Pesem naj se pa otroka prime in otrok nje. Saj darovati ste. — L. B.: Za naše čitateljstvo pretežno. Ponudite »Mladiki«. Za dobro voljo lepa hvala! — Š. I. v M. Tako lahko pa s pesmicami ne gre! — M. V. v P.: Glejte, že prvi, drugi stavek spisa ne priporoči: Neki zimski dan, ko je že visoki sneg pokrival plan in ravan (razloček?), en reven kmetič se je napotil v mesto za nakupiti živil... Vračajoč se v njegovo skromno bajtico itd. — Tako ne smete! Oprosti Vas to, ker bivate tako daleč.